31993L0103

SMERNICA RADY 93/103/ES
z 23. novembra 1993
o minimálnych požiadavkách pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na palube rybárskych plavidiel (trinásta samostatná smernica v zmysle článku l6 ods. l smernice 89/391/EHS)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 118a,

so zreteľom na návrh Komisie [1], predložený po porade s Poradným výborom pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci,

v spolupráci s Európskym parlamentom [2],

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru [3],

keďže vo svojej rezolúcii z 21. decembra 1987 o bezpečnosti, hygiene a ochrane zdravia pri práci [4], vzala Rada na vedomie zámer Komisie predložiť jej minimálne požiadavky týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov na pracovisku;

keďže opatrenia pre bezpečnosť a zdravie pri práci by mali byť súčasťou rôznych opatrení spoločenstva pre oblasť rybného hospodárstva;

keďže dodržiavanie minimálnych požiadaviek na zaistenie lepšej úrovne bezpečnosti a zdravia na rybárskych lodiach je dôležité na zaistenie bezpečnosti a zdravia dotknutých pracovníkov;

keďže osobitné a obzvlášť náročné pracovné a životné podmienky na palube rybárskych lodí sú príčinou veľmi vysokého výskytu smrteľných úrazov pri morskom rybolove;

keďže Európsky parlament prijal 15. apríla 1988 rezolúciu, v ktorej je vyjadrený význam preventívnych opatrení so zreteľom na bezpečnosť pri práci na palube rybárskych lodí;

keďže určeniu polohy rybárskych lodí v havarijných prípadoch pomocou novej vhodnej technológie je potrebné z dôvodu bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov priznať veľký význam;

keďže táto smernica je samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci [5]; keďže ustanovenia citovanej smernice sa majú preto uplatňovať v plnom rozsahu bez toho, aby boli dotknuté prísnejšie a/alebo osobitné ustanovenia predkladanej smernice, v rozsahu práce na palube rybárskych lodí;

keďže už prijaté jednotlivé smernice v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ak nie je uvedené inak, sa uplatňujú pre morský rybolov; keďže je preto potrebné, v niektorých prípadoch, určiť osobitné charakteristiky tejto činnosti, aby sa zabezpečilo čo najlepšie uplatňovanie samostatných smerníc;

keďže smernica Rady 92/29/EHS z 31. marca 1992 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na zvýšenú lekársku starostlivosť na palubách plavidiel [6] platí pre morský rybolov bez obmedzenia;

---

(1) Ú. v. ES C 337, 31.12.1991, s. 21.
Ú. v. ES C 311, 27.11.1992, s. 21.
(2) Ú. v. ES C 241, 21.9.1992, s. 106 a rozhodnutie z 27. októbra 1993 (ešte neuverejnené v úradnom vestníku).
(3) Ú. v. ES C 169, 6.7.1992, s. 46.
(4) Ú. v. ES C 28, 3.2.1988, s. 1.
(5) Ú. v. ES L 183, 29.6.1989, s. 1.
(6) Ú. v. ES L 113, 30.4.1992, s. 19.

keďže táto smernica predstavuje konkrétny prínos pre dosiahnutie sociálneho rozmeru vnútorného trhu,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Cieľ

1. Táto smernica je 13. samostatná smernica v zmysle článku 16 odsek 1 smernice 89/391/EHS a ustanovuje minimálne požiadavky týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na palube rybárskych lodí definovaných v článku 2.

2. Ustanovenia smernice 89/391/EHS sa v plnom rozsahu uplatňujú v oblasti uvedenej v odseku 1 bez dosahu na prísnejšie a/alebo osobitné ustanovenia obsiahnuté v tejto smernici.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice majú nasledovné termíny tento význam:

a) *rybárske plavidlo*: akákoľvek loď plávajúca pod vlajkou členského štátu alebo registrovaná pod jeho úplnou súdnou právomocou členského štátu, ktorá sa používa na obchodné účely buď pre rybolov, alebo pre rybolov a spracovanie rýb alebo iných živých organizmov z mora;

b) *nové rybárske plavidlo*: rybárske plavidlo, ktoré má dĺžku medzi zvislými kolmicami 15 m alebo viac, pre ktoré v deň alebo po dni uvedenom v prvom pododseku článku 13 ods. 1:

   i) bola udelená stavebná zmluva alebo zmluva na prestavbu alebo

   ii) bola udelená stavebná zmluva alebo zmluva na prestavbu pred dátumom uvedeným v článku 13 odsek l pododsek l a bolo vyexpedované najskôr 3 roky po tomto dátume alebo

   iii) v prípade neexistujúcej stavebnej zmluvy:

      — bol položený kýl,

      — začala poznateľnú stavba určitého plavidla, alebo

      — začala montáž minimálne 50 tonovej alebo 1 % odhadnutej celkovej potreby stavebného materiálu podľa toho, ktorá hodnota je menšia;

c) *existujúce rybárske plavidlo*: každé rybárske plavidlo, ktorého dĺžka medzi zvislými kolmicami je l8 m alebo viac a nejde o nové rybárske plavidlo;

d) *plavidlo*: každé nové alebo existujúce rybárske plavidlo;

e) *pracovník*: každá osoba vykonávajúca na palube rybárskeho plavidla činnosť z povolania, vrátane praktikantov a učňov, a výnimkou neplaviaceho sa personálu, osôb pracujúcich na palube plavidla kotviaceho na móle a na palube člnu lodivoda;

f) *majiteľ lode*: zapísaný majiteľ plavidla, a to vtedy, keď je príslušné plavidlo prenajaté alebo je podľa dohody o obhospodarovaní spravované úplne alebo čiastočne, fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá nie je so zapísaným majiteľom identická; v takom prípade je za majiteľa považovaný nájomca lode alebo fyzická alebo právnická osoba poverená správou plavidla;

g) *kapitán*: pracovník, ktorý podľa právnych predpisov jednotlivých štátov a/alebo zvyklostí plavidlo vedie alebo nesie zodpovednosť za plavidlo.

Článok 3

Všeobecné ustanovenia

1. Členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia, aby:

a) majitelia zabezpečili, aby ich plavidlá, zvlášť za predvídateľných poveternostných podmienok bez dosahu na zodpovednosť kapitána boli použité tak, aby nebola ohrozená bezpečnosť a zdravie pracovníkov;

b) pri uplatnení článku 8 odsek 4 smernice 89/391/EHS bolo zohľadnené prípadné ohrozenie ostatných pracovníkov;

c) udalosti na mori, ktoré majú alebo môžu mať účinky na bezpečnosť a zdravie pracovníkov na palube boli objasnené v podrobnej správe určenej menovaným príslušným orgánom a boli podrobne zaznamenané do lodného denníka, ak je takýto lodný denník predpísaný pre príslušné plavidlo na základe platných právnych prepisov jednotlivých štátov, alebo inak, aby boli tieto udalosti zapísané do príslušného dokumentu.

2. Členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia, aby boli plavidlá podrobené pravidelným kontrolám na tento účel zvlášť povereným orgánom vo vzťahu k dodržiavaniu tejto smernice.

Určité kontroly vzťahujúce sa na dodržiavanie tejto smernice sa môžu vykonávať aj na mori.

Článok 4

Nové rybárske plavidlá

Nové rybárske plavidlá musia byť v súlade s minimálnymi požiadavkami uvedenými v prílohe I vo vzťahu k bezpečnosti a ochrane zdravia, najneskôr k dátumu uvedenému v článku 13 odsek 1 pododsek l.

Článok 5

Existujúce rybárske plavidlá

Existujúce rybárske plavidlá musia byť v súlade s minimálnymi požiadavkami uvedeným v prílohe II vo vzťahu k bezpečnosti a ochrane zdravia do siedmych rokov od dátumu, ktorý je uvedený v článku 13 odsek 1 pododsek l.

Článok 6

Rozsiahle opravy, prestavby a zmeny

Rozsiahle opravy, prestavby a zmeny plavidiel urobené v čase uvedenom v článku 13 odsek 1 pododsek l alebo po ňom musia byť v súlade s príslušným minimálnymi požiadavkami uvedenými v prílohe I.

Článok 7

Vybavenie a údržba

1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, aby majitelia lodí bez dosahu na zodpovednosť kapitána, na zaručenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov:

a) zabezpečili, aby plavidlá ako aj zariadenia, zvlášť uvedené v prílohe I a II, boli udržované v poriadku a zistené nedostatky, ktoré by mohli ovplyvniť bezpečnosť a zdravie pracovníkov boli bezodkladne odstránené v najkratšej možnej dobe;

b) aby sa prijali opatrenia na pravidelné čistenie všetkých zariadení na zabezpečenie primeraných hygienických podmienok;

c) aby boli na palube plavidla v pohotovosti všetky záchranné prostriedky a prostriedky na prežitie, aby boli udržované v dobrom stave a v dostatočnom množstve;

d) aby boli zohľadnené minimálne požiadavky pre bezpečnosť a ochranu zdravia so zreteľom na záchranné prostriedky a prostriedky prežitia podľa prílohy III;

e) bez dosahu na ustanovenia smernice 89/656/EHS z 30. novembra l989 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na používanie osobných ochranných prostriedkov pracovníkmi na pracovisku (tretia samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) [1], bola vzatá na zreteľ špecifikácia osobných ochranných prostriedkov uvedených v prílohe IV k tejto smernici.

2. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, aby majiteľ lode dal kapitánovi k dispozícii všetky prostriedky so zreteľom na bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov, ktoré potrebuje na splnenie povinností uložených mu touto smernicou.

Článok 8

Informácie pre pracovníkov

1. Bez dosahu na ustanovenia článku 10 smernice 89/391/EHS sú pracovníci a/alebo ich zástupcovia informovaní o všetkých opatreniach, ktoré sa musia na palube plavidla urobiť so zreteľom na bezpečnosť a ochranu zdravia.

2. Informácie musia byť pre príslušných pracovníkov pochopiteľné.

Článok 9

Výcvik pracovníkov

1. Bez dosahu na článok 12 smernice 89/391/EHS potrebujú pracovníci primeraný výcvik najmä vo forme presných a zrozumiteľných inštrukcií v otázkach bezpečnosti a ochrany zdravia na palube plavidiel a v otázkach prevencie úrazov.

2. Výcvik uvedený v odseku 1 zahŕňa najmä boj s požiarom, používanie záchranných a núdzových prostriedkov a pre príslušných pracovníkov používanie všetkých rybárskych zariadení, ako aj používanie rôznych typov signalizácie, vrátane signalizácie rukami.

Výcvik podlieha potrebným aktualizáciám, kde si to vyžadujú zmeny činností na palube.

Článok 10

Podrobný výcvik osôb, ktoré prípadne preberú vedenie plavidla

Bez dosahu na článok 5 odsek 3 smernice 92/29/EHS potrebujú osoby, ktoré prípadne preberú riadenie plavidla rozšírený výcvik v nasledujúcich oblastiach:

---

[1] Ú. v. ES L 393, 30.12.1989, s. 18.

a) prevencia chorôb a pracovných úrazov na palube a opatrenia, ktoré treba urobiť pri úrazoch;

b) stabilita plavidla a jej zaistenie pri všetkých predvídateľných udalostiach polohy a pri rybolove;

c) rádiová navigácia a komunikácia, vrátane postupu.

Článok 11

Porady a účasť zamestnancov

Porady a účasť zamestnancov a/alebo ich zástupcov na diskusiách v oblastiach, spadajúcich pod túto smernicu a jej prílohy, prebieha podľa článku 11 smernice 89/391/EHS.

Článok 12

Prispôsobenie príloh

Čisto technické prispôsobenie príloh z dôvodu:

— prijatia smerníc v oblasti technickej harmonizácie a normalizácie, týkajúcich sa o určitých aspektov bezpečnosti a ochrany zdravia na palube lodí

a/alebo

— technického pokroku, vývoja medzinárodných pravidiel alebo špecifikácií alebo vedomostí v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia na palubách lodí,

sa prijmú podľa postupu uvedeného v článku 17 smernice 89/391/EHS.

Článok 13

Záverečné ustanovenia

1. Členské štáty prijmú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr 23. novembra 1995. Ihneď o tom informujú Komisiu.

Keď členské štáty prijmú tieto opatrenia, budú obsahovať odkaz na túto alebo budú sprevádzané takýmto odkazom pri príležitosti ich uverejnenia. Spôsob vykonávania takýchto odkazov si stanovia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré už prijali alebo prijmú v oblasti spadajúcej pod túto smernicu.

3. Členské štáty podajú Komisii každé štyri roky správu o praktickom vykonávaní ustanovení tejto smernice, ktorá bude obsahovať stanoviská sociálnych partnerov.

Komisia informuje o tom Európsky parlament, Radu, Hospodársky a sociálny výbor ako aj Poradný výbor pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci.

4. Komisia predkladá pravidelne Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru pri zohľadnení odsekov 1, 2 a 3 pravidelne správu o vykonávaní tejto smernice.

Článok 14

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Bruseli 23. novembra 1993

Za Radu

predseda

M. SMET

PRÍLOHA I

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A OCHRANU ZDRAVIA NA PALUBE NOVÝCH RYBÁRSKYCH PLAVIDIEL

(Články 4, 6 a 7 ods. 1 písm. a))

Úvodná poznámka

Povinnosti stanovené v tejto prílohe sa uplatnia kedykoľvek ich vyžaduje charakter pracoviska, činnosť, okolnosti alebo riziká na novej rybárskej lodi.

1. Spôsobilosť na plavbu a stabilita

1.1. Plavidlo sa musí udržovať v spôsobilosti na plavbu po mori a musí byť vybavené podľa jeho určenia a používania.

1.2. Na palube musia byť k dispozícii všetky informácie o parametroch stability plavidla a musia byť prístupné strážnemu mužstvu.

1.3. Za predvídaných prevádzkových podmienok sa musí zabezpečiť stabilita každého plavidla v neporušenom stave.

Kapitán musí urobiť opatrenia na udržanie plavidla v primeranej stabilite.

Príkazy týkajúce sa stability plavidla sa musia prísne rešpektovať.

2. Mechanické a elektrické zariadenia

2.1. Elektrické zariadenia musia byť koncipované a inštalované tak, aby z nich nevychádzalo žiadne nebezpečenstvo a aby:

— posádka a plavidlo bolo chránené od nebezpečenstva elektrickým prúdom,

— bola zaručená riadna prevádzka všetkých zariadení zaisťujúcich normálne podmienky nasadenia a bývania na palube bez toho, aby sa muselo siahnuť na zdroj núdzového prúdu,

— bola zabezpečená prevádzka zariadení potrebných na zabezpečenie bezpečnosti pre prípadné havarijné prípady.

2.2. Je potrebné zabezpečiť zariadenie na núdzový prúd.

Toto zariadenie sa okrem otvorených plavidiel musí postaviť mimo strojovne a musí byť každopádne vybavené tak, aby pri požiari alebo výpadku hlavného zdroja prúdu zabezpečilo súčasnú prevádzku nasledujúcich zariadení po dobu minimálne troch hodín:

— vnútorný komunikačný systém, hlásiče požiaru a núdzových signálov,

— navigačné svetlá a núdzové osvetlenie,

— rádiový systém,

— elektrické núdzové hasiace čerpadlá požiaru, pokiaľ sú.

Ak u zariadení na núdzový prúd ide o akumulátorovú batériu, tak sa táto musí pri výpadku zariadenia na dodávku hlavného prúdu automaticky napojiť na núdzový panelový rozvádzač a bez prerušenia musí udržovať prevádzku zariadení uvedených v pododseku 2 za prvou, druhou a treťou zarážkou po dobu troch hodín.

Hlavný panelový rozvádzač a núdzový panelový rozvádzač musia byť podľa možnosti namontované tak, aby nemohli byť vystavené súčasne ohňu a vode.

2.3. Panelové rozvádzače musia byť jasne označené; poistkové skrinky a držiaky sa musia kontrolovať v pravidelných časových intervaloch, aby sa zabezpečilo používanie poistiek so správnou silou.

2.4. Miestnosti, kde sú uložené akumulátory sa musia primerane vetrať.

2.5. Elektronické navigačné prostriedky sa musia často podrobiť skúšobnej prevádzke a riadne vyhodnotiť.

2.6. Všetky zdvižné zariadenia sa musia pravidelne podrobovať skúšobnej prevádzke a preskúšať.

2.7. Všetky časti trakčných zariadení, zdvižných zariadení a doplnkovej výstroje sa musia udržovať v dobrom funkčnom stave.

2.8. Ak sú inštalované chladiace a vysokotlakové zariadenia, musia sa riadne udržovať a pravidelne preskúšavať.

2.9. Kuchynské a domáce riady a prístroje prevádzkované ťažkými plynmi sa môžu používať len v dobre vetraných miestnostiach a treba dbať na to, aby nevznikla žiadna nebezpečná akumulácia plynu.

Kovové fľaše so zápalnými a ostatnými nebezpečnými plynmi musia byť vybavené jasnou nálepkou s uvedením obsahu a musia byť dobre uložené na otvorenej palube.

Všetky ventily, tlakové regulátory a uzáverové hadice musia byť chránené pred poškodením.

3. **Rádiová inštalácia**

Rádiová inštalácia musí, po zohľadnení normálnych podmienok pre šírenie rádiových vĺn, nadviazať kedykoľvek spojenie minimálne s jednou pobrežnou alebo vnútrozemskou rádiostanicou.

4. **Únikové cesty a núdzové východy**

4.1. Cesty a východy, ktoré sa môžu používať ako únikové cesty a núdzové východy musia byť vždy a bez prekážok ľahko dosiahnuteľné a musia viesť čo najkratšie na otvorenú palubu alebo na bezpečné miesto a odtiaľ k záchrannému zariadeniu tak, aby zamestnanci mohli opustiť svoje pracoviská alebo ubytovacie miestnosti rýchlo a za optimálnych bezpečnostných podmienok.

4.2. Počet, usporiadanie a rozmery ciest a východov používaných ako únikové cesty a núdzové východy sa riadia využívaním, výbavou a rozmermi pracovísk, resp. ubytovacích miestností a čo najväčším počtom prítomných ľudí.

Uzavreté východy, ktoré sa dajú použiť ako núdzové východy sa musia dať v prípade núdze rýchlo otvoriť bez ťažkostí každým pracovníkom alebo záchranárom.

4.3. Nepriepustnosť vody a poveternostných vplyvov u dverí núdzových východov a výstupov sa musí prispôsobiť miestu a jeho osobitnej funkcii.

Tieto dvere musia byť ohňovzdorné ako stenové priečky.

4.4. Únikové cesty a núdzové východy musia byť označené v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami transponujúcimi smernicu 92/58/EHS ([1]).

Toto označenie musí byť umiestnené na vhodnom mieste a musí byť trvalé.

4.5. Únikové cesty, únikové prostriedky a núdzové východy, ktoré potrebujú osvetlenie musia byť vybavené pre prípad výpadku osvetlenia dostatočným bezpečnostným osvetlením.

5. **Hlásenie a hasenie požiaru**

5.1. Podľa veľkosti a použitia lode, zariadenia, ktoré obsahuje, fyzikálnych a chemických vlastností látok nachádzajúcich sa na lodi a maximálneho potenciálneho počtu osôb nachádzajúcich sa na lodi, musia obytné

([1]) Ú. v. ES L 245, 26.8.1992, s.23.

priestory a pracoviská, vrátane strojovne a zásobníka rýb, v prípade nutnosti byť vybavené vhodným hasiacim zariadením a, pokiaľ je to nutné, požiarnymi čidlami a výstražnou signalizáciou.

5.2. Hasiace prístroje sa musia vždy nachádzať na miestach pre ne určených, musia sa udržovať vo funkčnom stave a musia byť pripravené na okamžité použitie.

Pracovníci musia byť oboznámení s miestom, spôsobom funkcie a s používaním hasiacich prístrojov.

Pred každým vyplávaním plavidla sa musí prekontrolovať prítomnosť hasiacich prístrojov a ostatných prenosných hasiacich prostriedkov.

5.3. Ručné hasiace zariadenia musia byť ľahko dosiahnuteľné a musí sa s nimi dať ľahko zaobchádzať a musia byť označené v súlade vnútroštátnymi ustanoveniami transponujúcimi smernicu 92/58/EHS.

Toto označenie musí byť na vhodnom mieste a musí byť trvalé.

5.4. Požiarne čidlá a poplašné systémy sa musia pravidelne podrobovať skúšobnej prevádzke a musia sa udržovať v dobrom stave.

5.5. Protipožiarne cvičenia sa musia konať pravidelne.

6. **Vetranie uzavretých pracovísk**

Na uzavretých pracoviskách musí byť podľa pracovného postupu a telesného namáhania pracovníkov dostatočné množstvo čerstvého vzduchu.

Používané mechanické ventilačné zariadenie sa musí udržovať v dobrom stave.

7. **Teplota na pracovisku**

7.1. V pracovných miestnostiach musí byť počas pracovnej doby a podľa používanej pracovnej metódy, telesného namáhania pracovníkov, ako aj podľa poveternostných podmienok prevládajúcich alebo očakávaných v príslušnej ročnej dobe a v oblasti nasadenia plavidla izbová teplota primeraná ľudskému organizmu.

7.2. V miestnostiach ubytovania, v miestnosti zdravotníka, v sanitárnych miestnostiach, kantínach, pokiaľ sú, musí teplota odpovedať osobitným účelom používania miestností.

8. **Prirodzené a umelé osvetlenie pracovísk**

8.1. Pracoviská musia mať, pokiaľ možno, dostatočné denné svetlo a musia byť vybavené umelým osvetlením prispôsobeným rybolovu, a to tak, aby nebola ohrozená bezpečnosť a zdravie pracovníkov a ostatné plavidlá pri navigácii.

8.2. Osvetlenie pracovných miestností, schodov, rebríkov a chodieb musí byť umiestnené tak, aby druh osvetlenia nepredstavoval ani nebezpečenstvo úrazu pracovníkov, ani prekážku pri navigácii.

8.3. Pracoviská, na ktorých sú pracovníci pri výpadku umelého osvetlenia vystavení v značnej miere nebezpečiu, musia byť vybavené dostatočným núdzovým osvetlením.

8.4. Bezpečnostné osvetlenie sa musí udržovať vo funkčnom stave a pravidelne sa musí podrobovať skúšobnej prevádzke.

9. **Podlahy, stenové priečky a stropy**

9.1. Miestnosti, do ktorých majú pracovníci prístup nesmú byť šmykľavé, musia byť protišmykové a podľa možností majú byť vybavené zariadením na zabránenie pádov. Podľa možností nemajú v nich byť žiadne prekážky.

9.2. Pracovné priestory, na ktorých sú umiestnené pracoviská musia podľa druhu úloh a telesnej činnosti pracovníkov vykazovať dostatočné tlmenie zvuku a teploty.

9.3. Povrchová plocha podláh, stien a stropov miestností musí byť urobená tak, aby sa dala očistiť a obnoviť podľa požiadaviek hygieny.

10. **Dvere**

10.1. Dvere sa musia dať otvárať kedykoľvek zvnútra bez zvláštnych pomôcok.

Keď sú pracoviská v prevádzke, musia sa dať dvere otvárať z oboch strán.

10.2. Dvere, zvlášť posuvné, pokiaľ sa ich nemožno zrieknuť, musia fungovať zvlášť za nepriaznivých poveternostných a morských podmienok čo najbezpečnejšie.

11. **Prepravné cesty — ohrozené oblasti**

11.1. Prepravné chodby, šachty, vonkajšie strany palubných nadstavieb a všetky prepravné cesty všeobecne treba vybaviť zábradlím, úchytkami, lanami alebo inými zariadeniami na zaistenie bezpečnosti pracovníkov pri výkone činností na palube.

11.2. Ak je nebezpečenstvo pádu pracovníkov na palubných otvoroch, resp. nebezpečenstvo pádu z jednej paluby na druhú, treba podľa možností namontovať vhodné ochranné zariadenie.

Ak ide u tohto ochranného zariadenia o navíjacie zariadenie, musí byť toto zariadenie minimálne vo výške l m.

11.3. Prístupy k zariadeniam nad palubou, ktoré sú potrebné na ich používanie, resp. údržbu, musia byť riešené tak, aby bola zaručená bezpečnosť pracovníkov.

Musia byť vybavené zábradlím alebo iným bezpečnostným zariadením dostatočnej výšky, aby sa zabránilo pádom.

11.4. Okrajové štíty alebo iné zariadenia, ktoré majú zabrániť pádu ľudí cez palubu sa musia udržovať vo funkčnom stave.

Okrajové štíty musia byť vybavené otvormi pre odtok vody, aby mohla voda rýchlo odtiecť.

11.5. Horná časť lodného výťahu na zadných trauleroch musí mať mreže alebo iné podobné bezpečnostné zariadenie v rovnakej výške, ako sú susedné okrajové štíty alebo iné ochranné zariadenia, aby sa zabránilo pádu pracovníkov do výťahovej šachty.

Tieto mreže, resp. iné také zariadenie, sa musí dať ľahko otvárať a zatvárať, výhodné diaľkovým ovládaním, a smie sa otvárať len počas vyťahovania a spúšťania siete.

12. **Výbava pracovísk**

12.1. Pracovné prostredie musí byť čisté, a pokiaľ možno, chránené pred morskou vodou a poskytovať dostatočnú ochranu pracovníkom pred pádom na lodi alebo cez palubu.

Priestor určený pre výlov musí byť dostatočne priestranný, čo do výšky, aj do plochy.

12.2. Pokiaľ sú motory ovládané zo strojovne, musia byť ovládané z oddelených priestorov, zvukotesných a izolované od strojovne, samostatné a prístupné bez nutnosti vstupovať do strojovne.

Navigačný mostík sa považuje za miesto, ktoré spĺňa požiadavky uvedené v prvom pododseku.

12.3. Ovládací priestor pre regulačné časti prepravných zariadení musí byť dosť veľký, aby obslužnému personálu umožnil pracovať bez prekážky.

Okrem toho musia byť prepravné zariadenia pre núdzové prípady vybavené vhodnými bezpečnostnými zariadeniami, vrátane núdzového vypínacieho systému pre prípad nebezpečenstva.

12.4. Pri riadení prepravných zariadení musí operátor dobre vidieť zariadenie a ďalších pracovníkov zamestnaných v blízkosti.

Pri obsluhe prepravných zariadení z mostíka musí aj tu operátor, buď priamo, alebo vďaka vhodným opatreniam, dobre vidieť nasadených pracovníkov.

12.5. Medzi mostíkom a pracovnou palubou sa musí používať spoľahlivý komunikačný systém.

12.6. Vyžaduje sa trvalá najvyššia ostražitosť a posádka musí byť počas práce na rybolove alebo iných prácach na palube varovaná pred bezprostredne hroziacim nebezpečenstvom veľkých vĺn.

12.7. Povrazy a pohyblivé časti treba vybaviť ochranným zariadením, aby sa obmedzili možnosti dotyku na minimum.

12.8. Musia byť inštalované ovládacie prvky na pohyblivé časti, najmä na menších rybárskych lodiach:

— zariadenie na zisťovanie šmykových dosiek,

— zariadenie na udržanie pohybov kormidla pod kontrolou.

13. **Ubytovacie priestory**

13.1. Miesto, konštrukcia a usporiadanie, ako aj tlmenie zvuku a teploty ubytovacích priestorov a hospodárskych priestorov, ak sú, ako aj prístupov k nim, musia zabezpečovať primeranú ochranu pred poveternostnými vplyvmi, vysokými vlnami, vibráciou, hlukom a zápachom z iných miest, aby mohli zamestnanci tráviť svoj odpočinkový čas nerušene.

Tam, kde to konštrukcia, rozmery a/alebo účel lodi dovoľujú, musia byť ubytovacie priestory pracovníkov umiestnené tak, aby minimalizovali účinky pohybu a jeho zmien.

Pokiaľ možno, treba prijať vhodné opatrenia na ochranu nefajčiarov pred tabakovým dymom.

13.2. Ubytovacie priestory potrebujú účinné vetranie, ktoré zabezpečí stály prívod čerstvého vzduchu a zabráni kondenzácii.

Ubytovacie priestory treba vybaviť vhodným osvetlením zloženým z:

— primeraného normálneho všeobecného osvetlenia,

— slabšieho všeobecného osvetlenia, aby sa nerušili odpočívajúci zamestnanci a

— individuálneho osvetlenia pri každom lôžku.

13.3. Kuchyňa a jedáleň, ak sú, musia mať primeranú veľkosť, musia byť dobre osvetlené a vetrané a musia sa dať ľahko čistiť.

Chladničky, resp. iné chladiace zariadenia na uskladnenie potravín musia byť umiestnené v týchto miestnostiach.

14. **Sanitárne zariadenia**

14.1. Na plavidlách, na ktorých je ubytovací priestor, musia byť inštalované a primerane vybavené sprchy s tečúcou studenou a teplou vodou, umývadlá a toalety; uvedené miestnosti sa majú primerane vetrať.

14.2. Každý pracovník musí mať vyhradené miesto na odkladanie odevu.

15. **Prvá pomoc**

Na každom plavidle musí byť výbava pre prvú pomoc zodpovedajúca požiadavkám prílohy II smernice 92/29/EHS.

16. **Rebríky a lodné mostíky**

Na zaistenie bezpečného prístupu na plavidlo treba zabezpečiť vhodné rebríky, mostíky a iné porovnateľné zariadenia.

17. **Hlučnosť**

Všetkými zodpovedajúcimi technickými prostriedkami a opatreniami sa treba postarať o to, aby sa hladina hlučnosti na pracoviskách a v ubytovacích priestoroch podľa veľkosti plavidla udržovala čo najnižšia.

PRÍLOHA II

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A OCHRANU ZDRAVIA NA PALUBE EXISTUJÚCICH RYBÁRSKYCH LODÍ

[Článok 5 a článok 7 ods. 1 písm. a)]

Úvodná poznámka

Povinnosti stanovené v tejto prílohe sa uplatňujú kdekoľvek ich vyžaduje charakter pracoviska, činnosti, okolností alebo rizika na existujúcej rybárskej lodi, pokiaľ to jej konštrukčná charakteristika dovoľuje.

1. **Spôsobilosť na plavbu a stabilita**

1.1. Plavidlo sa musí udržovať v stave spôsobilom na plavbu na mori a musí byť vybavené podľa jeho určenia a používania.

1.2. Všetky informácie o parametroch stability plavidla, ak sú, treba dať k dispozícii na palube a sprístupniť ich strážnemu mužstvu.

1.3. Stabilita každého plavidla za predvídaných prevádzkových podmienok musí byť zaistená v neporušenom stave.

Kapitán musí urobiť opatrenia na udržanie primeranej stability plavidla.

Príkazy týkajúce sa stability plavidla sa musia prísne plniť.

2. **Mechanické a elektrické zariadenia**

2.1. Elektrické zariadenia musia byť koncipované a inštalované tak, aby z nich nevychádzalo žiadne nebezpečenstvo a aby:

— bola posádka a plavidlo chránené pred ohrozením elektrickým prúdom,

— bola zaručená riadna prevádzka všetkých zariadení, ktoré zabezpečujú normálne podmienky nasadenia a bývania na palube bez toho, aby sa muselo siahnuť na zdroj núdzového prúdu,

— bola zaistená prevádzka zariadení potrebných na zabezpečenie bezpečnosti pre núdzové prípady.

2.2. Je potrebné zabezpečiť zariadenie na výrobu núdzového prúdu.

Okrem otvorených plavidiel ho treba postaviť mimo strojovne a musí byť každopádne tak dimenzované, aby bola pri požiari alebo výpadku zariadenia na prívod hlavného prúdu zaručená súčasná prevádzka nasledujúcich zariadení, minimálne po dobu troch hodín:

— interný komunikačný systém, hlásiče požiaru ako aj núdzové signály,

— navigačné svetlá a núdzové osvetlenie,

— rádiospojenie,

— elektrické núdzové hasiace čerpadlá, ak sú.

Ak u zariadenia núdzového prúdu ide o akumulátorovú bariéru, tak sa táto musí pri výpadku zariadenia na prívod hlavného prúdu automaticky napojiť na núdzový rozvodný panel a bez prerušenia počas troch hodín musí zabezpečovať prevádzku zariadení vymenovaných v odseku 2 prvá, druhá a tretia zarážka.

Hlavné rozvodné panely a núdzové rozvodné panely musia byť podľa možností umiestnené tak, aby nemohli byť súčasne vystavené vode alebo požiaru.

2.3. Rozvodné panely musia byť zreteľne označené; poistkové skrine a držiaky sa musia kontrolovať v pravidelných intervaloch, aby sa zaistilo používanie poistky správnou silou.

2.4. Akumulátorovne sa musia primerane vetrať.

2.5. Elektronické navigačné pomôcky sa musia často podrobiť skúšobnej prevádzke a musia sa pravidelne vyhodnocovať.

2.6. Zdvíhacie zariadenie musí byt pravidelne kontrolované a skúsané.

2.7. Všetky časti prepravných zariadení, zdvižných zariadení a doplnkovej výstroje sa musia udržovať v dobrom funkčnom stave.

2.8. Ak sú inštalované chladiace a vysokotlakové zariadenia, musia sa pravidelne udržovať a preskúšavať.

2.9. Kuchynské prístroje a prístroje pre domácnosť prevádzkované ťažkým plynom sa musia používať len v dobre vetraných miestnostiach a treba dbať na to, aby nevznikla žiadna nebezpečná akumulácia plynu.

Kovové fľaše so zápalnými a ostatnými nebezpečnými plynmi musia byť vybavené jasným označením obsahu a musia byť uložené na otvorenej palube.

Ventily, tlakové regulátory a uzáverové hadice sa musia chrániť pred poškodením.

3. **Rádiová inštalácia**

Pomocou rádiovej inštalácie musí byť možné, pri zohľadnení normálnych podmienok šírenia rádiových vĺn, nadviazať spojenie minimálne s jednou pobrežnou alebo vnútrozemskou rádiostanicou.

4. **Únikové cesty a núdzové východy**

4.1. Cesty a východy, ktoré sa môžu použiť ako únikové cesty a núdzové východy musia byť vždy ľahko dosiahnuteľné bez prekážok a musia viesť najkratším smerom na otvorenú palubu alebo na bezpečné miesto a odtiaľ k záchrannému prístroju tak, aby zamestnanci mohli opustiť ich pracoviská alebo ubytovacie miestnosti rýchlo a za optimálnych bezpečnostných podmienok.

4.2. Počet, usporiadanie a rozmery ciest a východov, ktoré sa môžu použiť ako únikové cesty a núdzové východy sa riadia podľa využitia, výbavy a rozmerov pracovísk, resp. ubytovacích miestností a čo najväčšieho počtu prítomných ľudí.

Uzavreté východy, ktoré sa môžu použiť ako núdzové východy, sa musia dať v prípade núdze otvoriť hneď bez ťažkostí každým zamestnancom alebo záchranárom.

4.3. Únikové cesty a núdzové východy musia byť označené v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami transponujúcimi smernicu 92/58/EHS.

Toto označenie musí byť umiestnené na vhodnom mieste a musí byť trvalé.

4.4. Únikové cesty, únikové prostriedky a núdzové východy, ktoré potrebujú osvetlenie, musia mať v prípade výpadku osvetlenia dostatočné bezpečnostné osvetlenie.

5. **Hlásenie a hasenie požiaru**

5.1. Podľa veľkosti a použitia lode, zariadenia, ktoré obsahuje, fyzikálnych a chemických vlastností látok nachádzajúcich sa na lodi a maximálneho potenciálneho počtu osôb nachádzajúcich sa na lodi, musia obytné priestory a pracoviská, vrátane strojovne a zásobníka rýb, v prípade nutnosti byť vybavené vhodným hasiacim zariadením a, pokiaľ je to nutné, požiarnymi čidlami a výstražnou signalizáciou.

5.2. Hasiace prístroje sa musia vždy nachádzať na miestach pre ne určených, musia sa udržovať vo funkčnom stave a musia byť pripravené na okamžité použitie.

Pracovníci musia byť oboznámení s miestom, spôsobom funkcie a s používaním hasiacich prístrojov.

Pred každým vyplávaním plavidla sa musí prekontrolovať prítomnosť hasiacich prístrojov a ostatných prenosných hasiacich prostriedkov.

5.3. Ručné hasiace zariadenia musia byť ľahko dosiahnuteľné a musí sa s nimi dať ľahko zaobchádzať a musia byť označené v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami transponujúcimi smernicu 92/58/EHS.

Toto označenie musí byť na vhodnom mieste a musí byť trvalé

5.4. Požiarne čidlá a poplašné systémy sa musia pravidelne podrobovať skúšobnej prevádzke a musia sa udržovať v dobrom stave.

5.5. Protipožiarne cvičenia sa musia konať pravidelne.

6. **Vetranie uzavretých pracovísk**

Na uzavretých pracoviskách musí byť podľa pracovného postupu a telesného namáhania pracovníkov dostatočné množstvo čerstvého vzduchu.

Používané mechanické ventilačné zariadenie sa musí udržovať v dobrom stave.

7. **Teplota na pracovisku**

7.1. V pracovných miestnostiach musí byť počas pracovnej doby podľa pracovných metód, telesnej námahy zamestnancov, ako aj podľa poveternostných podmienok prevládajúcich alebo očakávaných v príslušnom ročnom období v oblasti nasadenia plavidla, izbová teplota primeraná ľudskému organizmu.

7.2. V ubytovacích, zdravotníckych, kantínových a sanitárnych miestnostiach, ak sú, musí teplota zodpovedať osobitnému účelu používania týchto miestností.

8. **Prirodzené a umelé osvetlenie pracovísk**

8.1. Na pracoviskách musí byť čo najviac denného svetla a musia byť vybavené umelým osvetlením prispôsobeným udalostiam rybolovu bez toho, aby bola ohrozená bezpečnosť a zdravie pracovníkov a aby sa ohrozila navigácia susedných plavidiel.

8.2. Osvetlenie pracovných priestorov, schodov, rebríkov a prepravných ciest musí byť riešené tak, aby druh osvetlenia nepredstavoval pre pracovníkov nebezpečenstvo úrazu, ani neohrozoval navigáciu.

8.3. Pracoviská, na ktorých sú zamestnanci pri výpadku umelého osvetlenia vystavení zvlášť v značnej miere nebezpečiu, musia byť vybavené dostatočným núdzovým osvetlením.

8.4. Bezpečnostné osvetlenie musí byť udržované vo funkčnom stave a pravidelne sa musí podrobovať skúšobnej prevádzke.

9. **Podlahy, priečky a stropy**

9.1. Miestnosti, do ktorých majú zamestnanci prístup nesmú byť šmykľavé, resp. musia mať protišmykovú úpravu, musia byť vybavené zariadeniami na ochranu pred pádom a pokiaľ možno nemajú byť v nich žiadne prekážky.

9.2. Pracovné priestory, v ktorých sú umiestnené pracoviská, musia podľa druhu úlohy a telesnej činnosti pracovníkov vykazovať dostatočné tlmenie hluku a tepla.

9.3. Povrchová plocha podláh, stien a stropov miestností musí byť urobená tak, aby sa dala čistiť a obnovovať podľa hygienických požiadaviek.

10. **Dvere**

10.1. Dvere sa musia vždy dať otvoriť zvnútra bez zvláštnej pomôcky.

Keď sú pracoviská v prevádzke, musia sa dvere dať otvárať z oboch strán.

10.2. Dvere, zvlášť posuvné, pokiaľ sa ich nemožno zrieknuť, musia fungovať zvlášť za nepriaznivých poveternostných a morských podmienok čo najbezpečnejšie.

11. **Prepravné cesty — nebezpečné oblasti**

11.1. Prepravné chodby, šachty, vonkajšie strany palubných nadstavieb a všetky prepravné cesty všeobecne treba vybaviť zábradlím, úchytkami, lanami alebo inými zariadeniami na zaistenie bezpečnosti pracovníkov pri výkone činností na palube.

11.2. Ak je nebezpečenstvo pádu pracovníkov na palubných otvoroch, resp. nebezpečenstvo pádu z jednej paluby na druhú, treba podľa možností namontovať vhodné ochranné zariadenie.

11.3. Prístupy k zariadeniam nad palubou, ktoré sú potrebné na ich používanie, resp. údržbu, musia byť riešené tak, aby bola zaručená bezpečnosť pracovníkov.

Musia byť vybavené zábradlím alebo iným bezpečnostným zariadením dostatočnej výšky, aby sa zabránilo pádom.

11.4. Okrajové štíty alebo iné zariadenia, ktoré majú zabrániť pádu ľudí cez palubu, sa musia udržovať vo funkčnom stave.

Okrajové štíty musia byť vybavené otvormi pre odtok vody, aby mohla voda rýchlo odtiecť.

11.5. Horná časť lodného výťahu na zadných trauleroch musí mať mreže alebo iné podobné bezpečnostné zariadenie v rovnakej výške, ako sú susedné okrajové štíty alebo iné ochranné zariadenia, aby sa zabránilo pádu pracovníkov do výťahovej šachty. Tieto mreže, resp. iné také zariadenie, sa musí dať ľahko otvárať a zatvárať, výhodné diaľkovým ovládaním a smie sa otvárať len počas vyťahovania a spúšťania siete.

Tieto mreže alebo iné zariadenie sa musia dať ľahko otvárať a zatvárať a môže byť otvorené len pri vyťahovaní alebo spúšťaní siete.

12. **Výbava pracovísk**

12.1. Pracovné prostredie musí byť čisté a, pokiaľ možno, chránené pred morskou vodou a poskytovať dostatočnú ochranu pracovníkom pred pádom na lodi alebo cez palubu.

Priestor určený pre výlov musí byť dostatočne priestranný, čo do výšky aj do plochy.

12.2. Pokiaľ sú motory ovládané zo strojovne, musia byť ovládané z oddelených priestorov, zvukotesných a izolované od strojovne, samostatné a prístupné bez nutnosti vstupovať do strojovne.

Navigačný mostík sa považuje za miesto, ktoré spĺňa požiadavky uvedené v prvom pododseku.

12.3. Ovládací priestor pre regulačné časti prepravných zariadení musí byť dosť veľký, aby obslužnému personálu umožnil pracovať bez prekážky.

Okrem toho, musia byť prepravné zariadenia pre núdzové prípady vybavené vhodnými bezpečnostnými zariadeniami, vrátane núdzového vypínacieho systému pre prípad nebezpečenstva.

12.4. Pri riadení prepravných zariadení musí operátor dobre vidieť zariadenie a ďalších pracovníkov zamestnaných v blízkosti.

Pri obsluhe prepravných zariadení z mostíka musí aj tu operátor buď priamo, alebo vďaka vhodným opatreniam, dobre vidieť nasadených pracovníkov.

12.5. Medzi mostíkom a pracovnou palubou sa musí používať spoľahlivý komunikačný systém.

12.6. Vyžaduje sa trvalá najvyššia ostražitosť a posádka musí byť počas práce na rybolove alebo iných prácach na palube varovaná pred bezprostredne hroziacim nebezpečím veľkých vĺn.

12.7. Povrazy a pohyblivé časti treba vybaviť ochranným zariadením, aby sa obmedzili možnosti dotyku na minimum.

12.8. Musia byť inštalované ovládacie prvky na pohyblivé časti, najmä na menších rybárskych lodiach:

— zariadenie na zaisťovanie šmykových dosiek,

— zariadenie na udržanie pohybov kormidla pod kontrolou.

13. **Ubytovacie priestory**

13.1. Ubytovacie priestory pre pracovníkov, pokiaľ sú, treba riešiť tak, aby bol maximálne obmedzený vplyv hluku, vibrácie a zápachu z iných oblastí, ako aj vplyv pohybov lodi a akcelerácia.

Ubytovacie priestory treba vybaviť vhodným osvetlením.

13.2. Kuchyňa a jedáleň, pokiaľ sú, musia mať primeranú veľkosť, musia byť dobre osvetlené a vetrané a musia sa dať ľahko upratovať.

Chladničky, resp. iné chladiace zariadenia na uloženie potravín musia byť v týchto miestnostiach.

14. **Sanitárne zariadenia**

Na plavidlách vybavených ubytovacím priestorom musia byť toalety, umývadlá a pokiaľ možno sprchy. Uvedené miestnosti musia byť primerané vetrané.

15. **Prvá pomoc**

Na každom plavidle musí byť výbava pre prvú pomoc zodpovedajúca požiadavkám prílohy II smernice 92/29/EHS.

16. **Rebríky a lodné mostíky**

Bezpečný prístup na plavidlo musia zabezpečovať rebríky, lodné mostíky a iné porovnateľné zariadenia.

PRÍLOHA III

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A OCHRANU ZDRAVIA SO ZRETEĽOM NA ZÁCHRANNÉ PROSTRIEDKY A PROSTRIEDKY NA PREŽITIE

[Článok 7 ods. 1 písm. d)]

Úvodná poznámka

Povinnosti stanovené v tejto prílohe sa uplatnia kedykoľvek ich vyžaduje charakter pracoviska, činnosť, okolnosti alebo riziká na rybárskej lodi.

1. Na rybárskych plavidlách sú podľa údajov počtu osôb prítomných na palube a podľa oblasti nasadenia plavidla primerané záchranné prostriedky a prostriedky na prežitie, aby sa dali pracovníci vytiahnuť z vody a dala sa privolať pomoc rádiom, zvlášť rádiomajákom s hydrostatickým vztlakom na určenie polohy miesta nehody.

2. Záchranné prostriedky a prostriedky na prežitie treba umiestniť na mieste vyhradenom pre ne. Musia sa udržovať v dobrom prevádzkovom stave a musia byť v pohotovosti na okamžité použitie.

   Musia byť skontrolované pracovníkmi predtým, ako loď opustí prístav a počas plavby.

3. Záchranné prostriedky a prostriedky na prežitie treba pravidelne preskúšať.

4. Všetci pracovníci musia byť poučení pre núdzové prípady a musia mať pre ne vydané pokyny.

5. Pri plavidlách s dĺžkou nad 45 m a s posádkou 5 a viac pracovníkov, treba vystaviť menný zoznam s obsahom jednoznačných pokynov pre prípad núdze.

6. Raz do mesiaca sa musí urobiť v prístave alebo na mori cvičenie s posádkou v záchranných prácach.

   Tým sa má zabezpečiť dôkladné oboznámenie sa posádky s úlohami pri manipulácii a obsluhe záchranných prostriedkov a prostriedkov na prežitie.

   Posádka plavidla sa má oboznámiť s postavením a obsluhou prenosnej rádiostanice, ak je plavidlo ňou vybavené.

PRÍLOHA IV

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A OCHRANU ZDRAVIA SO ZRETEĽOM NA OSOBNÚ OCHRANNÚ VÝSTROJ

[Článok 7 ods. l písm. e)]

Úvodná poznámka

Povinnosti stanovené v tejto prílohe sa uplatnia kedykoľvek ich vyžaduje charakter pracoviska, činnosť, okolnosti alebo riziká na rybárskej lodi.

1. V prípade, že sa riziko pre bezpečnosť a zdravie pracovníkov nedá dostatočne vylúčiť alebo obmedziť kolektívnymi alebo technickými ochrannými zariadeniami, musia sa pracovníci vybaviť osobnými ochrannými prostriedkami.

2. Pre osobnú ochrannú výbavu, ktorá sa nosí ako kus odevu, alebo cez pracovný odev, treba voliť svetielkujúcu, dobre viditeľnú farbu, odrážajúcu sa od mora.